

6. Genealogy and Family History [Electronic resource] // Library and Archives Canada. – Mode of access : <http://www.collectionscanada.gc.ca/genealogy/>
7. Summative Evaluation of the Canadian Culture Online Strategy (CCOS) [Electronic resource] // Canadian Heritage. – Mode of access : <http://www.pch.gc.ca/pgm/em-cr/evaltn/2008/2008-09-2/index-eng.cfm>
8. Aboriginal archives guide / Association of Canadian Archivists, Canadian Church Historical Society. – Ottawa: ssoiation of Canadian Archivists, Public Awareness Committee, 2007. – 60 p.
9. Ukrainian Collection // Multicultural Canada : Our Diverse Heritage [Electronic resource]. – Mode of access : <http://multiculturalcanada.ca/ukr>
10. Internet Encyclopedia of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.encyclopediaofukraine.com/>
11. Державна архівна служба України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.archives.gov.ua/>
12. Архівна україніка в Канаді : довідник / упоряд.: І. Матяш (керівник), Р. Романовський, М. Ковтун та ін. ; Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства, Канад. ін-т укр. студій Альберт. ун-ту. – К., 2010. – 882 с.
13. The Archival Community Digitization Program [Electronic resource] // The Canadian Council of Archives (CCA). – Mode of access: <http://www.cdncouncilarchives.ca/acdp.html>
14. Department of Canadian Heritage [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.pch.gc.ca/eng>.
15. Archives Canada [Electronic resource] : gateway to Canada's past. – Mode of access : <http://www.archivescanada.ca>
16. The National Archival Development Program [Electronic resource] // The Canadian Council of Archives (CCA). – Mode of access : <http://www.cdncouncilarchives.ca/NADP.html>
17. Multicultural Canada : Our Diverse Heritage [Electronic resource]. – Mode of access: <http://multiculturalcanada.ca>
18. The Alberta Heritage Digitization Project, AHDP [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ourfutureourpast.ca/>

УДК 016:929:027.21(477)''19''

Л. Матвійчук,
аспірантка НБУВ

РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛЬНОЇ БІОБІБЛІОГРАФІЇ В БІБЛІОТЕКАХ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР У 50-х – НА ПОЧАТКУ 70-х рр. ХХ ст.

У статті розглянуто розвиток біобібліографічних досліджень соціо-гуманітарного напрямку у системі Академії наук УРСР (АН УРСР) у період 50-х – початку 70-х років ХХ ст. Також охарактеризовано роль і внесок Бібліотеки Академії наук УРСР і Львівської наукової бібліотеки у становлення і науково-методичне забезпечення розвитку рекомендаційної бібліографії в Україні, яка була представлена неповними біобібліографіями, що рекомендувалися для вивчення з просвітницькою та загальноосвітньою метою, пам'ятками, рекомендаційними списками, бібліографічними оглядами, методичними матеріалами для підготовки біобібліографії письменників, науковців, діячів культури і мистецтва тощо.

Ключові слова: рекомендаційна бібліографія, бібліографознавство, Бібліотека Академії наук УРСР, бібліографічний опис, бібліотечна біобібліографія, бібліографічний покажчик.

Розвиток біобібліографічних досліджень соціогуманітарного напрямку у системі Академії наук УРСР (АН УРСР) у період 50-х – початку 70-х років ХХ ст. був відображенням основних ідеологічних вимог щодо української історії та літератури в процесі розвитку радянської держави, що, безумовно, вплинуло на склад та зміст біобібліографії. Водночас, у цей період здійснювалася методологічна та методична робота в галузі наукових персональних біобібліографій, яка ґрунтувалася на підготовці фундаментальних біобібліографій, присвячених Тарасу Шевченку, Івану Франку, Василю Стефанику, Михайлу Коцюбинському, Івану Крип'якевичу, Лесю Мартовичу, Івану Котляревському, Олесю Гончару, Мирославу Ірчану та іншим. Вивчення цього неоднозначного в історії періоду є важливим для розуміння шляхів розвитку української біобібліографії.

Першою узагальненою працею щодо літературознавчої бібліографії післявоєнного періоду і до 1970 р. було видання Л. І. Гольденберга «Українська Радянська літературна бібліографія», де розкривається напрям біобібліографії з урахуванням основних праць, підготовлених провідними науковими академічними бібліотеками та академічними установами¹. Окремим розділом автор подав загальну характеристику стану біобібліографічної діяльності в Україні, зазначив основні біобібліографії, що вийшли

у цей період. Він звертає увагу на біобібліографії таких письменників, як Т. Г. Шевченко, І. Я. Франко, Лесь Мартович, О. Кобилянська, П. Грабовський, О. Маковей, В. Стефаник, «Руська трійця» (М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький), І. Котляревський, М. Коцюбинський, П. Козланюк, Олександр Гаврилюк, Остап Вишня, В. Бобинський, М. Ірчан, А. Головка, В. Сосюра, Є. Гребінка, П. Тичина, Олесь Гончар, Ю. Смолич, А. Малишко, А. Тесленко, Л. Первомайський, Ю. Яновський, М. Стельмах, М. Павлик, І. Микитенко, Я. Мамонтов, та віддає належне українським академічним бібліографам, які готували ці біобібліографії, – М. Морозу та О. Морозу, М. П. Гуменюку, О. П. Кущу, К. Є. Скокан, І. З. Бойку, Ф. К. Сарані, В. Фількіну, Л. Коваленку та ін. Дослідник згадує й п'ятитомний біобібліографічний словник «Українські письменники» (К., 1960–1965), виданий під редакцією О. Білецького, як значне досягнення літературознавчої бібліографії, однак гостро критикує основні принципи добору матеріалу та його неповноту, зокрема у 2–5 томах, присвячених ХІХ–ХХ ст.² Разом із тим, у дослідженні Л. І. Гольденберга згадані лише основні біобібліографічні праці, що визначали головні здобутки літературної бібліографії, а значна частина біобібліографічних видань залишилася поза межами його огляду, оскільки він приділяв увагу лише найсуттєвішим літературознавчим виданням.

У сучасній Україні питання біобібліографії, зокрема напрям біобібліографічних словників, розглядаються у дисертаційній роботі О. М. Яценка «Розвиток системи інформаційного забезпечення біобібліографічної діяльності у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (90-і рр. ХХ ст.)» (К., 2000), а також окремі питання бібліографічної діяльності в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського в дисертації Д. В. Устиновського «Науково-бібліографічна діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–2010): напрями, етапи, зміст» (К., 2011).

Матеріали щодо розвитку бібліографії та бібліографознавства, враховуючи і галузь біобібліографії, містяться у працях Л. А. Дубровіної та О. С. Онищенко, присвячених історії Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотечній справі ХХ ст.³ Однак, спеціально розвиток персональної біобібліографії у системі Академії наук УРСР цього періоду не розглядався.

Сьогодні процес вивчення біобібліографічної спадщини українських письменників та діячів культури періоду 50-х – початку 70-х років ХХ ст. можливий у повному обсязі завдяки таким бібліографічним джерелам, як академічні бібліографічні покажчики, а саме: «Центральна наукова

бібліотека ім. В. І. Вернадського Академії наук України. Бібліографічний покажчик. 1918–1993 рр.» (К., 1993); «Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР (1940–1980 рр.). Покажчик видань бібліотеки та літератури про її діяльність» (Львів, 1982), також нещодавно опублікована метабібліографія Інституту енциклопедичних досліджень НАН України (К., 2010). Аналіз історіографії та цих бібліографічних джерел дає можливість охарактеризувати напрями та зміст бібліографічної діяльності в галузі біобібліографії у системі АН УРСР.

Якщо період 20–30-х років ХХ ст. став підготовчим етапом для розвитку персональної біобібліографії у системі Академії наук, однак належного розвитку в цей період вона не набула⁴, то у 50-ті – на початок 70-х років цей напрям став методологічно оформлюватися та розвиватися, хоча й не завжди рівномірно.

Перша післявоєнна спроба відродити наукову бібліографію української літератури відбувається у 1945 р., під час обговорення на спільній нараді з бібліографами Бібліотеки АН УРСР та Львівської наукової бібліотеки, що існувала тоді на засадах філії Бібліотеки Академії наук⁵, питань бібліографії українського бібліографічного репертуару 1798–1914 рр., організовану директором Бібліотеки АН УРСР Ю. О. Меженком, який очолював її протягом 1944–1945 рр. Ініціатором створення анотованої бібліографії української бібліографії як джерельної бази бібліографії української книги став Ф. П. Максименко, який, проаналізувавши бібліографічні джерела, розглянув питання щодо створення бібліографічного покажчика для бібліографії української книги, починаючи зі спеціальної картотеки, де біобібліографія стала одним із важливих складників⁶. Однак у 1948 р. цю роботу було припинено, оскільки розпочалася післявоєнна хвиля сталінських ідеологічних гонінь. Реалізація ж публікації картотеки та репертуару відбулася у НБУВ та Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника НАН України лише після здобуття Україною незалежності.

Наприкінці 40-х і до початку 60-х років ХХ ст. стан бібліографічної роботи був визначений вимогами розвитку масової рекомендаційної бібліографії не лише в публічних, але й у академічних бібліотеках. З метою підтримки розвитку зруйнованої війною бібліотечної справи у 1948 р. Бібліотека Академії наук УРСР була реорганізована на Державну публічну бібліотеку УРСР без зняття функцій фундаментальної академічної бібліотеки. Їй було надано статус головної публічної бібліотеки та покладено обов'язки забезпечення випуску методичних видань та рекомендаційних бібліографічних покажчиків⁷. Певний час і Львівська наукова бібліотека була державною, а саме з липня 1963 р. – Львівська

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34
державна наукова бібліотека Міністерства культури УРСР, з 1969 р. до 1971 р. – Львівська державна наукова бібліотека АН УРСР.

В академічних бібліотеках у 1950-х роках розпочинається робота щодо науково-методичного забезпечення розвитку рекомендаційної бібліографії в Україні, а також забезпечення масових бібліотек бібліотекознавчими показниками. У 1951 р. в АН УРСР публікується «Інструкція бібліографічного опису», укладена О. С. Ровнер, за відповідальною редакцією К. М. Грибовської (К., 1951), та «Список умовних скорочень при бібліографічному описі», укладений О. В. Бистряковим, О. Я. Білик, Р. Б. Ліммер, за відповідальною редакцією І. Д. Золотоверхого (К., 1951)⁸. Ці методичні документи визначили методику підготовки бібліографічного опису у будь-якій бібліографічній діяльності, враховуючи також підготовку ретроспективних, науково-допоміжних показників, бібліографічних списків, каталогів. Варто зауважити, що ці методичні документи були впроваджені у діяльність масових бібліотек та бібліотек академічної мережі.

Напрямок наукової бібліографії також продовжував розвиватися, однак зі значними нахилами до бібліографічного забезпечення усіх видань з питань історії науки й техніки АН УРСР, актуальних економічних та політичних питань розбудови радянської держави, формування соціалістичної свідомості мас. Так, початок біобібліографії відкрився виданням «Лауреаты Сталинских премий в области науки, изобретений и коренных усовершенствований методов производственной работы за годы 1933–1949 по Украинской ССР» (А. Л. Ульянова, М. Б. Ліммер. К., 1950).

Біобібліографія художньої літератури сконцентрувалася на підготовці рекомендаційних показників українських та російських класиків літератури, які були дозволені цензурою партійного та радянського керівництва України та орієнтувалася владою на задоволення освітніх та культурних потреб широких мас населення та культури. Значна частина письменників, яка кваліфікувалася владою як «українські буржуазні націоналісти», залишалася поза бібліографічними дослідженнями.

Особливістю бібліотечної біобібліографії було її практичне значення для розвитку обслуговування читачів. Як правило, бібліографічні показники, пам'ятки, методичні матеріали були приурочені до ювілеїв, наприклад, до 100-річчя Івана Франка (І. З. Бойко)⁹ та Панаса Мирного (М. В. Булавицька)¹⁰, 100-річчя від дня смерті М. В. Гоголя (І. З. Бойко, Г. М. Гімельфарб)¹¹, 125-річчя Л. І. Глібова (І. З. Бойко)¹², 70-річчя А. Ю. Тесленка (М. В. Булавицька)¹³; 100-річчя Тимофія Бордуляка (О. Д. Кізлик, Є. Є. Кравченко)¹⁴, 90-річчя Соломії Крушельницької (Д. І. Салагуб)¹⁵, 60-річчя Петра Козланюка (П. Г. Баб'як)¹⁶, 50-річчя Олеса

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34
Гончара (П. Г. Баб'як, Є. Є. Кравченко)¹⁷, 70-річчя Василя Бобанського (О. П. Куш)¹⁸, 70-річчя від дня народження В. З. Гжицького (Є. Є. Кравченко)¹⁹, С. А. Макаренка (І. Т. Бонішко)²⁰ тощо. Ці біобібліографії були своєрідними посібниками для популяризації творчості діячів і могли використовуватися в усіх наукових та публічних бібліотеках.

Значна увага приділяється загальній популяризації творчості видатних українських класиків літератури: Тараса Шевченка, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки²¹, М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького²², а також радянським письменникам: Павлу Тичині, Олесю Гончару²³, Миколі Бажану²⁴, Михайлу Стельмаху²⁵, письменникам радянського Львова та іншим²⁶.

Чільне місце у цій бібліографії посідали й класики світової та російської літератури, композитори, літературні критики, діячі театру та кіно – В. Шекспір, Етель Ліліан Войнич²⁷, О. С. Пушкін²⁸, П. І. Чайковський²⁹, Максим Горький³⁰, М. Шолохов³¹, В. В. Маяковський³², С. М. Ейзенштейн³³, Садзілдіні Айні³⁴. Набули поширення й бібліографічні огляди виставок, зокрема, присвячені В. Г. Белінському, О. М. Толстому³⁵.

Водночас розвивається напрям бібліографічних оглядів творів російських та українських радянських письменників, широко представлений працями Л. І. Гольденберга в науково-популярних журналах, зокрема, «Українська мова в школі», «Соціалістична культура», «Вітчизна», «Культурно-освітня робота»³⁶. Критична бібліографія до ювілеїв радянських російських письменників представлена, наприклад, бібліографією М. Горького, опублікованою в «Горьковських читаннях» (А. Н. Гімельфарб)³⁷.

Набирає обертів і практика супроводження видань творів українських письменників короткими бібліографіями критичної літератури щодо життя та творчості, зокрема Михайла Коцюбинського, Ю. І. Яновського (Ф. К. Сарана, М. В. Булавицька)³⁸, Л. Первомайського (Ф. К. Сарана, М. В. Булавицька)³⁹ та інших. Висвітлюються історичні постаті – Іван Вишенський, Григорій Сковорода (В. І. Лучук)⁴⁰.

Зауважимо, що вперше виходять біобібліографічні матеріали про українських бібліографів, підготовлені М. П. Гуменюком⁴¹.

Безумовно, у цей період триває популяризація біобібліографічних творів радянських революційних та політичних діячів, зокрема, М. Щорса, К. Ворошилова та ін.⁴²

Також починає розвиватися напрям бібліографії персоналій учених, започаткований виданням у 1951 р. біобібліографії Є. О. Патона⁴³. Отже, в Академії наук УРСР був започаткований ґрунтовний напрям біо-

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34
бібліографії вчених, представлений як повноцінними біобібліографічними виданнями, так і бібліографічними списками, як, наприклад, список наукових праць О. І. Білецького (К., 1955) (Н. І. Стучевська та Л. В. Беляєва)⁴⁴, І. К. Білодіда (Н. Ф. Королевич, Л. П. Мостицька)⁴⁵.

У 1956 р. Президія АН УРСР приймає спеціальне рішення щодо розвитку бібліографічної підтримки фундаментальних академічних науково-дослідних тем, виконання якого було покладено на ДПБ та ЛНБ. Зазначені установи зобов'язувалися постійно вести низку бібліографічних картотек та забезпечувати бібліографію академічних видань⁴⁶, складати систематичний та іменний покажчик праць до наукового журналу «Вісник Академії наук УРСР» (1928–1958), а також підготувати бібліографічний покажчик, покликаний висвітлювати видання АН УРСР та її діяльність.

Зважаючи на ті часи, основні напрями науково-допоміжної бібліографії відображали загальні напрями соціально-економічної і політичної стратегії СРСР, ними керувалася й академічна наука.

Рішення XX з'їзду КПРС та засудження культу особи Сталіна змінюють тематичний репертуар академічних бібліографічних видань. У 1959–1964 рр. відбувається переорієнтація бібліографічної діяльності бібліотек, що було пов'язано із Постановою ЦК КПРС «Про стан і заходи щодо вдосконалення бібліотечної справи в країні», прийнятою у вересні 1959 р., де критикувалася недостатня діяльність бібліотек у галузі пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань⁴⁷. Вона спричинила зняття деяких бібліографічних напрямів, пов'язаних з періодом культу особистості, на користь опрацювання фундаментальних для української культури видань, передусім, підготовки бібліографії творів Т. Г. Шевченка, яка почалася в 1956 р. у зв'язку з ювілеєм у 1968 р., та Івана Франка⁴⁸.

Шевченкіана посіла чільне місце у бібліографічній діяльності цього періоду, до неї долучилися такі дослідники, як І. З. Бойко, Ф. К. Сарана, Л. І. Гольденберг, К. І. Скокан, Г. М. Гімelfарб, Л. В. Беляєва, О. Д. Кізлик, Є. Є. Кравченко, М. М. Гресько та ін.⁴⁹ Було підготовлено й покажчик рукописних джерел «Т. Г. Шевченко в епістолярії відділу рукописів ДПБ АН УРСР» (А. Г. Адаменко, М. П. Візир, І. Д. Лисоченко, Й. В. Шубинський), виданий у 1966 році.

Біобібліографія Івана Франка також розвивалася на засадах фундаментальних підходів до життя та творчості Каменяра, зокрема, слід відзначити праці М. О. Мороза та І. З. Бойка⁵⁰. Він же підготував біобібліографічні покажчики, присвячені Івану Котляревському⁵¹ та Лесі Українці⁵².

Вагомим внеском у розвиток біобібліографії став словник «Українські

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34
письменники: Бібліограф. покажчик : У 5 т.» (К., 1960–1965). Праця ж «Бібліографія бібліографічних матеріалів з української літератури і літературознавства» за 1946–1959 та 1960–1963 рр., підготовлена З. І. Старожицькою⁵³, сприяла розвитку літературознавчого напрямку рекомендаційної бібліографії, зокрема й біобібліографії.

Неможливо не звернути увагу і на широке коло філологічної бібліографії – бібліографічні матеріали та пам'ятки, бібліографічні покажчики, що вже розвивали попередні праці (П. Г. Тичина, Леся Українка), а також і нові, що вийшли відповідно до практики календарів пам'ятних дат (зокрема, І. К. Микитенко, Марко Вовчок та інші), що продовжували І. З. Бойко, А. К. Гімelfарб, Л. І. Гольденберг, М. В. Булавицька⁵⁴, М. П. Гуменюк, О. П. Куш, В. В. Машотас, Є. Є. Кравченко, Н. В. Семанюк, В. Г. Голубець, С. П. Костюк, П. Г. Баб'як⁵⁵.

Також у ті часи було впроваджено практику святкування, за погодженими календарними датами, ювілеїв видатних письменників, учених, громадських діячів, що надавало бібліографам можливість різноаспектного використання базової бібліографічної інформації, підготовленої до певного ювілею або революційної дати, зокрема у підготовці виставок літератури.

Біобібліографія учених-економістів, літературознавців та істориків набула значення одного з важливих напрямів, серед яких академіки «К. Г. Воблий (1878–1947)» (О. С. Ровнер), «І. В. Лучицький (1877–1949)» (К. О. Коваленко), «О. І. Білецький (бібліографія до 5-томного зібрання творів)» (Л. В. Беляєва)⁵⁶, покажчик творів та критичної літератури Олеся Гончара⁵⁷, І. О. Гуржія⁵⁸, І. П. Крип'якевича⁵⁹, М. Т. Рильського⁶⁰, К. Г. Гуслистого⁶¹, А. Ю. Кримського⁶². Вони готувалися спільними зусиллями колективів академічних бібліотек та академічних інститутів, зокрема, Інститутом літератури імені Т. Г. Шевченка, Інститутом суспільних наук у Львові, Державним університетом ім. І. Франка у Львові та іншими науковими установами.

У цей період біобібліографія не могла не брати участь у пропаганді радянських суспільно-політичних діячів, зокрема, готувалися біобібліографії М. Щорса, К. Є. Ворошилова, В. Леніна, Ф. Енгельса, О. Г. Шліхтера та ін.

У 1963–1964 рр. триває розробка бібліографічної теми, пов'язаної з біобібліографіями українських митців, серед яких, зокрема, «Украинское изобразительное искусство (скульптура, живопись, графика): 1945–1960 гг. Библиографический указатель» (А. М. Турченко, Г. М. Радзівська), виходять друком біобібліографії діячів мистецтва, зокрема, Д. Січинського⁶³, публікується бібліографія української літератури з

Необхідно наголосити, що ця творча праця об'єднала і сформувала колективи професійних бібліографів в ДПБ УРСР: Л. В. Беляєва, Л. І. Гольденберг, Г. М. Гімельфарб, Ф. К. Сарана (який певний час працював у ДПБ УРСР), С. В. Сороковська, М. В. Булавицька, О. С. Ровнер, Р. Я. Королик, К. О. Коваленко, К. І. Скокан, Н. М. Деркач, Н. М. Ісаєва, Г. М. Мартиненко, також в ЛНБ – М. П. Гуменюк, О. Д. Кізлик, Є. Є. Кравченко, Н. В. Семанюк, В. Г. Голубець, С. П. Костюк, П. Г. Баб'як, Є. М. Лазеба, В. І. Лучук та ін. А провідним ученим, який представляв бібліографічну науку в Інституті літератури АН УРСР, став Ф. К. Сарана.

Однак на початку 70-х років ХХ ст., після постанови ЦК КПРС у січні 1972 р. «Про літературно-художню критику», де рекомендувалося посилити ідейно-теоретичний рівень стосовно викриття «чужих поглядів і концепцій», розгорнулася широка цензурна кампанія щодо перевірки опублікованих та підготовлених до друку наукових праць та художньої літератури, в тому числі біобібліографій⁶⁵. Негативну критику отримав покажчик «Леся Українка» (упорядники М. Мороз, М. Булавицька, редактори Ф. Сарана та Л. Гольденберг), де згадувалися І. Дзюба, І. Світличний, Є. Сверстюк, В. Стус та інші «шестидесятники», заборонені відповідними контрольними органами як ворожі радянській ідеології. Так само були оцінені й бібліографічні покажчики «Українське радянське літературознавство і критика» (упорядники Л. Беляєва, Л. Гольденберг), «Видання АН УРСР (1919–1967). Суспільні науки», бібліографічний покажчик І. Г. Шовкопляса «Розвиток радянської археологічної науки на Україні (1917–1966)». Підготовлені бібліографічні праці були «розсіпані», конфісковані у накладях як несумісні з принципами радянської ідеології або обмежені у користуванні. Але такі заборонені видання, як «Видання АН УРСР (1919–1967). Суспільні науки. Бібліографічний покажчик», «Леся Українка», «Павло Тичина» були повністю збережені у відділі спеціального зберігання⁶⁶. Питання цензури надалі, до 1990-х років, коли були зняті обмеження ідеологічного характеру, були актуальними для усіх без винятку бібліографічних покажчиків.

Отже, у період 50-х – 70-х років ХХ ст. розвивалася масова рекомендаційна бібліографія, яка була представлена неповними біобібліографіями, що рекомендувалися для вивчення з просвітницькою та загальноосвітньою метою. Вона була представлена пам'ятками, рекомендаційними списками, бібліографічними оглядами, методичними матеріалами для підготовки біобібліографії письменників.

Розширення комплексних наукових досліджень у системі АН УРСР та завдання забезпечення бібліографічного супроводу академічних досліджень, передусім у природничих науках, поступово поширилося й на гуманітарні та суспільні науки, сприяло розвитку науково-допоміжної біобібліографії та біобібліографії вчених гуманітарного напрямку. У цей період була відпрацьована найраціональніша методика в галузі підготовки бібліографічних довідників тематичного профілю, створено методичні рекомендації підготовки таких бібліографій.

Фундаментальний внесок був означений створенням бібліографічної шевченкіани та франкознавства, ґрунтовними працями, присвяченими іншим класикам літератури, ученим у галузі літературознавства, історії, мистецтва.

Після того як у 1964 р. бібліотеки знову стали обслуговувати розвиток науки, як головний напрям були сформовані відділи наукової бібліографії, які зобов'язані були проводити дослідження теорії, історії і методики бібліографії, здійснювати підготовку ретроспективної бібліографії, поточної бібліографії, а також бібліографії з суспільних, фізико-математичних, технічних та природничих наук. У роботі бібліотек та інститутів сформувалися колективи бібліографів, які здатні вирішувати поставлені завдання: підготовку фундаментальних наукових бібліографічних покажчиків на допомогу науковим працівникам і спеціалістам народного господарства. Також відбувається поступова відмова академічних бібліотек від масової рекомендаційної бібліографії і остаточний перехід на освоєння науково-допоміжної бібліографії та створення спеціальних довідників і покажчиків, орієнтованих на наукове використання.

Примітки

¹ Гольденберг Л. І. Українська Радянська літературна бібліографія / АН УССР, ЦНБ; відп. ред. Є. С. Шаблювський. – К. : Наук. думка, 1971.

² Там само. – С. 60–65.

³ Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : 1941–1964. – К., 2003; Вони ж. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : 1965–1991. – К., 2008; Вони ж. Бібліотечна справа в Україні в ХХ ст. – К., 2009.

⁴ Матвійчук Л. О. Біобібліографія гуманітарного циклу у Всеукраїнській академії наук (1918–1933) : історіографія та джерельна база досліджень, основні напрями // Рукописна та книжкова спадщина України. – Вип. 15. – К., 2012. – С. 183–197; Вони ж. Михайло Ілліч Ясинський (1889–1967) як теоретик індивідуальної біобібліографії // Рукописна та книжкова спадщина України. – Вип. 16. – К., 2012. – С. 477–497.

⁵ Меженко Ю. О. Бібліографія української книги; її завдання, обсяг і легенди

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34
її створення // Науковий збірник Бібліотеки АН УРСР. – К., 1946. – № 1. – С. 4–14;
На шляху до створення репертуару української книжки: Протокол наради,
присвяч. склад. «Бібліографії української книги 1798–1914 рр.» / АН України.
Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. Львів. від-ня археогр. коміс.; підготов. тексту
і приміт. Л. І. Ільницької; авт. вступ. ст. і відп. ред. Я. Дашкевич. – Львів, 1991. – 62 с.

⁶ Там само. – С. 19–28.

⁷ Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1941–1964. – С. 131.

⁸ Інструкція бібліографічного опису / АН УРСР, ДПБ; уклад. О. С. Ровнер; відп. ред. К. М. Грибовська. – К., 1951. – 32 с.; Список умовних скорочень при бібліографічному описі / АН УРСР, ДПБ; уклад. : О. В. Бистряков, О. Я. Білик, Р. Б. Ліммер; відп. ред. І. Д. Золотоверхий. – К., 1951. – 36 с.

⁹ Іван Франко. 1856–1916 : Бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ; уклад. І. З. Бойко. – К., 1954. – 202 с.; Іван Франко : Бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ; уклад. І. З. Бойко. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 1956; Іван Яковлевич Франко : К столетию со дня народження: Памятка читателю / Сост. И. З. Бойко. – М., 1956. – 72 с. : Портр.; *Гольденберг Л. І.* Література про Івана Франка : [Корот. бібліогр. огляд] // Укр. мова в школі. – 1956. – № 4. – С. 84–87.

¹⁰ Панас Мирний. 1849–1949 : Пам'ятка до 100-річчя з дня народження : Бібліогр. та метод. матеріали для б-к / уклад. М. В. Булавицька. – К., 1949. – 47 с.

¹¹ Гоголь і Україна: Бібліогр. покажч. : До 100-річчя з дня смерті М. В. Гоголя / уклад. : І. З. Бойко, Г. М. Гімelfарб. – К., 1952. – 76 с. : Портр.

¹² Леонід Іванович Глібов : Бібліогр. покажч. : до 125-річчя з дня народження (1827–1925) / АН УРСР, ДПБ; уклад. І. З. Бойко; відп. ред. О. М. Матвієнко. – К., 1952. – 15 с.

¹³ Архип Юхимович Тесленко, 1882–1911 : Корот. бібліогр. покажч. літ. до 70-річчя з дня народження / уклад. М. В. Булавицька. – К., 1952. – 19 с.

¹⁴ Кізлик О. Д., Кравченко Є. С. Тимофій Бордуляк: Бібліогр. пам'ятка до 100-річчя з дня народження / ред. О. П. Куш. – Львів, 1963.

¹⁵ Салагуб Д. І. Соломія Крушельницька: Короткий бібліографічний покажчик. До 90-річчя з дня народження / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1963.

¹⁶ Баб'як П. Г. Петро Козланюк : Методично-бібліогр. матеріали. До 60-річчя з дня народження / ред. Є. С. Кравченко. – Львів, 1964.

¹⁷ Баб'як П. Г., Кравченко Є. С. Олесь Гончар : Рекоменд. покажчик літ. (До 50-річчя з дня народження письменника) / ред. О. П. Куш. – Львів, 1968.

¹⁸ Куц О. П. Василь Бобанський : Бібліогр. пам'ятка. До 70-річчя з дня народження. – Львів, 1968. – 7 с. – У надзаг. : М-во культури УРСР. Львів. держ. наук. б-ка. – 500 пр. Ротапринт ЛДНБ.

¹⁹ Кравченко Є. С. Володимир Зенонович Гжицький: Методичні та бібліогр. матеріали. До 70-річчя з дня народження письменника / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1965.

²⁰ Бонішко І. Т. С. А. Макаренко (1888–1939) : Бібліогр. пам'ятка / ред. О. П. Куш. – Львів, 1968.

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34

²¹ Тарас Григорьевич Шевченко : Памятка читателю / сост. А. М. Гімelfарб. – М., 1956 ; М. М. Коцюбинський: бібліогр. Покажч / АН УРСР, ДПБ; уклад. Г. М. Гімelfарб; відп. ред. О. І. Кисельов. – К., 1954; Леся Українка : Бібліогр. покажч. / уклад. М. В. Булавицька. – К., 1956.

²² Гуменюк М. П., Кравченко Є. С. М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький : Бібліогр. покажчик / ред. канд. іст. наук Г. Ю. Гербільський. [Вступ. стаття «Історичне та літературне значення «Руської трійці», с. 7–13, канд. філол. наук А. М. Халімончука]. – Львів, 1962.

²³ Павло Тичина : Бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ; уклад. І. З. Бойко. – К., 1951. – 139 с. ; Мовами народів світу: [Твори П. Г. Тичини] / Уклад. І. З. Бойко // Україна. – 1952. – № 1. – С. 39; Олесь Гончар : (Корот. бібліографія крит. літ.) / Уклад. І. З. Бойко // Літ. в школі. – 1955. – № 3. – С. 82–85.

²⁴ Коваленко О. С. Микола Бажан : Методично-бібліогр. матеріали. До 60-річчя з дня народження / ред. З. П. Сакк. – Львів, 1964.

²⁵ Михайло Стельмах : (Матеріали до бібліогр.) : Бібліогр. список основ. праць про життя та творчість / уклад. Л. В. Беляєва // Рад. літературознавство. – 1962. – № 3. – С. 146–150.

²⁶ Гуменюк М. П. Письменники радянського Львова: матеріали до бібліогр. Вип. 1 / [За участю Є. М. Лазеби; редкол. : Ю. С. Мельничук (відп. ред.) та ін.]. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1960.

²⁷ Коваленко О. С., Кравченко Є. С. Вільям Шекспір : Методичні та бібліогр. матеріали. До 100-річчя з дня народження / ред. О. П. Куш. – Львів, 1964; Коваленко О. С., Куц О. П. Етель Ліліан Войнич, 1864–1964 : Методичні та бібліогр. матеріали. До 100-річчя з дня народження / ред. З. П. Сакк. – Львів, 1964.

²⁸ Пушкін і Україна : До 150-річчя з дня народження великого російського поета О. С. Пушкіна. 1799–1949 : Корот. бібліогр. покажч. / уклад. : І. З. Бойко, Г. М. Гімelfарб. – К., 1949. – 55 с.

²⁹ Булай Л. Г., Іванова Н. П. П. І. Чайковський : Бібліогр. покажчик до 75-річчя з дня смерті / ред. З. П. Сакк. – Львів, 1968.

³⁰ Лазеба Є. М., Цейман В. І. Максим Горький : Бібліогр. та методичні матеріали. До 100-річчя з дня народження / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968.

³¹ Ільницька Л. І. М. Шолохов і українська література. До 70-річчя з дня народження. Список літ. за 1955–1975 рр. / ред. Є. М. Лазеба. – Львів, 1975.

³² Райскін І. З. В. В. Маяковський (1893–1930) : Бібліогр. покажчик / ред. З. П. Сакк. – Львів, 1968.

³³ Семенова С. Ф., Наконечний Є. П. Сергій Михайлович Ейзенштейн : короткий покажчик рек. літ. / Ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968. – 31 с.

³⁴ Семенова С. Ф. Садриїдін Аїні (1878–1954) : Короткий бібліогр. покажчик літ. / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968.

³⁵ Бойко І. З. Пам'яті В. Г. Белінського : (На виставці в б-ці АН УРСР) // Вісн. АН УРСР. – 1948. – № 6. – С. 53–57; Письменник-патріот : [О. Толстой в пер. на мови народів СРСР] / уклад. І. З. Бойко // Україна. – 1955. – № 2. – С. 23; Лазеба Є. М. Л. М. Толстой і українська література (Бібліогр. покажчик) / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968. – 48 с.

³⁶ Чеська і словацька література в українських перекладах (1946–1955 рр.) / уклад. : Л. І. Гольденберг // Вітчизна. – 1956. – № 5. – С. 189–191; *Гольденберг Л. І.* Художня література сучасної Індії : [Бібліогр. огляд] // Соц. культура. – 1955. – № 8. – С. 43–44; Видатні твори художньої літератури за 1951 рік, удостоєні Сталінської премії / уклад. Л. І. Гольденберг // Культ.-освіт. робота. – 1952. – № 4. – С. 17–19; № 5. – С. 43–45; № 6. – С. 11–13; № 7. – С. 10–12; № 8. – С. 11–13.

³⁷ *Гимельфарб А. Н.* Переводи произведений М. Горького и литература о нем, изданные на Украине (1946–1956) : [Библиогр. обзор] // Горьковские чтения. 1953–1957. – М., 1959. – С. 775–781.

³⁸ Михайло Коцюбинський : Корот. бібліографія крит. літ. / уклад. М. В. Булавицька // Літ. в школі. – 1958. – № 1. – С. 87–89; Бібліографія: (Твори Ю. І. Яновського і літ. про нього) / уклад. Ф. К. Сарана // Яновський Ю. І. Твори : В 5 т. – К., 1959. – Т. 5. – С. 387–417.

³⁹ Бібліографія : (Твори Л. Первомайського та літ. про нього) / Уклад. Ф. К. Сарана // Первомайський Л. С. Твори : В 3 т. – К., 1959. – Т. 3. – С. 489–502; *Врублевська М. Й.* Леонід Первомайський : Рекоменд. покажчик літ. (До 60-річчя з дня народження письменника) / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968.

⁴⁰ *Лучук В. І.* Іван Вишенський; Григорій Сковорода : Рекоменд. покажчик літ. / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1970. – 40 с.

⁴¹ *Гуменюк М. П.* Українські бібліографи XIX – початку XX століття: Нариси про життя та діяльність. – К. : Ред.-вид. відділ Кн. палати УРСР, 1969.

⁴² Микола Щорс : до 30-річчя з дня загибелі : Бібліогр. та метод. матеріали для б-к / уклад. : В. В. Павлова. Я. Н. Прайсман. – К., 1949. – 36 с. : Портр.; Климент Ефремович Ворошилов : Що читати до 70-річчя з дня народження / уклад. : Я. Д. Бирюк, А. Л. Титаренко. – К., 1951. – 19 с.

⁴³ Библиография Е. О. Патона : Литература о жизни и деятельности Е. О. Патона / сост. А. Л. Ульянова // Сб., посвящ. восьмидесятилетию со дня рождения и пятидесятилетию науч. деятельности героя социалистического Труда действительного чл. АН УССР Евгения Оскаровича Патона. – К., 1951. – С. 14–30.

⁴⁴ Список наукових праць О. І. Білецького / уклад. : Н. І. Стучевська, Л. В. Беляєва // Рад. літературознавство. – 1955. – № 18. – С. 289–303.

⁴⁵ Бібліографія праць академіка АН УРСР І. К. Білодіда / уклад. : Н. Ф. Королевич, Л. П. Мостицька // Лексикологія та лексикографія. – К., 1966. – [Кн.] 2. – С. 180–196.

⁴⁶ *Дубровіна Л. А., Онищенко О. С.* Історія... – С. 215–217, 227–228.

⁴⁷ Там само. – С. 253–255.

⁴⁸ Там само. – С. 243–244.

⁴⁹ *Матвійчук Л. О.* Бібліографія шевченкіани: початок створення та основні віхи розвитку в працях академічних дослідників (1919–1990 рр.) // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

⁵⁰ *Мороз М. О.* Іван Франко : Бібліогр. творів. 1874–1964 / відп. ред. чл.-кор. АН УРСР С. П. Кирилук, д-р філол. наук О. І. Дей. – К. : Наук. думка, 1966; Іван Франко : Бібліогр. покажч. / АН УРСР. ДПБ; уклад. І. З. Бойко. – 2-е вид., перероб.

ISSN 2224-9516 Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34 і доп. – К., 1956; Іван Яковлевич Франко : К 100-летию со дня рождения : Памятка читателю / сост. И. З. Бойко. – М., 1956; *Мороз М. О.* Твори Івана Франка мовами народів СРСР : Бібліогр. покажчик / ред. В. І. Лучук. – Львів, 1972. – 86 с.

⁵¹ *Мороз М. О.* Іван Котляревський : Бібліогр. покажчик. До 200-річчя з дня народження / відп. ред. З. П. Сакк. – Львів, 1969. – 57 с.; *Мороз М. О.* Іван Котляревський : Бібліогр. покажчик (1798–1968) / відп. ред. О. Є. Засенко. – К. : Наук. думка, 1969. – 291 с. – У надзаг. : АН УРСР. Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, Львів. держ. наук. б-ка. – 1000 пр.

⁵² *Мороз М. О.* Леся Українка : Рекоменд. покажчик. До 100-річчя з дня народження / ред. В. І. Лучук. – Львів, 1971. – 81 с. – У надзаг. : АН УРСР. Львів. держ. наук. б-ка. – 300 пр. Ротапринт ЛДНБ АН УРСР.

⁵³ Бібліографія бібліографічних матеріалів з української літератури і літературознавства (1946–1959) / уклад. З. І. Старожицька // Рад. літературознавство. – 1960. – С. 146–152; № 6. – С. 143–153; Бібліографія бібліографічних матеріалів з української літератури і літературознавства (1960–1963) / уклад. З. І. Старожицька // Рад. літературознавство. – 1964. – № 5. – С. 144–152; № 6. – С. 136–148; *Гольденберг Л. І.* Нові твори українських письменників : [Бібліогр. огляд] // Соц. культура. – 1960. – № 3. – С. 41–42.

⁵⁴ Бібліографічний покажчик видань творів П. Г. Тичини та основна література про життя і творчість / уклад. І. З. Бойко // Тичина П. Г. Вибрані твори. – К., 1957. – Т. 3. – С. 530–548; Марко Вовчок. 1834–1907 : Памятка читателю / сост. А. К. Гимельфарб. – М., 1957; Короленко і Україна : Бібліогр. покажч. / уклад. І. З. Бойко. – К., 1957; І. К. Микитенко : [Матеріали до бібліогр. творів] / уклад. Л. І. Гольденберг // Рад. літературознавство. – 1957. – № 4. – С. 154–157; Леся Українка: Корот. бібліографія крит. літ. / уклад. М. В. Булавицька // Літ. в школі. – 1957. – № 2. – С. 85–87.

⁵⁵ *Куц О. П.* Василь Бобинський. Бібліогр. покажчик. – Львів, 1963. – 24 с.; *Кізлик О. Д., Кравченко Є. Є.* Тимофій Бордуляк : Бібліогр. пам'ятка до 100-річчя з дня народження / ред. О. П. Куц. – Львів, 1963; *Кравченко Є. Є., Семанюк Н. В.* Марко Черемшина: Бібліогр. покажчик / За участю Р. В. Лукавещької. – К. : Вид-во АН УРСР, 1962; *Голубець В. Г.* Євгенія Ярошицька. Бібліогр. покажчик / вступ. стаття і ред. М. П. Гуменюка. – Львів, 1963; *Костюк С. П.* Олександр Мишуга : Матеріали до біобібліографії діячів української культури. – Львів, 1964; *Баб'як П. Г.* Петро Козланок : Методично-бібліогр. матеріали. До 60-річчя з дня народження / ред. Є. Є. Кравченко. – Львів, 1964; *Кравченко Є. Є.* Панас Мирний (Панас Якович Рудченко), 1849–1920 : Методичні та бібліогр. матеріали. – Львів, 1964; *Кравченко Є. Є.* Володимир Зенонович Гжицький : Методичні та бібліогр. матеріали. До 70-річчя з дня народження письменника / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1965; *Кравченко Є. Є.* Лесь Мартович (1871–1916) : Методичні й бібліогр. матеріали / відп. ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1966; *Костюк С. П.* Антон Монастирський : Бібліогр. покажчик / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968; Олег Степанович Вялов : Библиогр. указатель / ред. О. П. Куц. – Львів, 1968; *Баб'як П. Г.* Марко Вовчок, 1833–1907 : Рекоменд. покажчик літ. /

ред. Є. С. Кравченко. – Львів, 1969; *Лазеба С. М.* В. Блакитний, Є. Григоруку, І. Кулик, В. Поліщук, В. Чумак : Рекоменд. покажчик літ. / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1969; *Лучук В. І.* Іван Вишенський; Григорій Сковорода : Рекоменд. покажчик літ. / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1970; *Полек В. Т.* Михайло Брянський, 1883–1957 : Бібліогр. покажчик / ред. М. П. Гуменюк. – Львів, 1968; та ін.

⁵⁶ Бібліографія наукових праць академіка О. І. Білецького (1955–1959) / уклад. Л. В. Беляєва // Рад. літературознавство. – 1959. – № 5. – С. 84–87.

⁵⁷ Олесь Гончар : Бібліогр. творів і крит. літ. / уклад. І. З. Бойко // О. Гончар Твори. – К., 1960. – Т. 4. – С. 586–619.

⁵⁸ *Костюк С. П., Грабовецький В. В.* Іван Олександрович Гуржій : Бібліогр. покажчик / ред. д-р іст. наук М. К. Івасюта. – Львів, 1965. – 30 с.

⁵⁹ *Кізілик О. Д.* Іван Петрович Крип'якевич : Бібліогр. покажчик / відп. ред. д-р іст. наук, проф. М. К. Івасюта. – Львів, 1966.

⁶⁰ Володимир Іванович Лучицький / АН УРСР : уклад. К. О. Коваленко. – К. : Наук. думка, 1968. – 52 с. : портр. (Біобібліогр. вчених УРСР); М. Т. Рильський : Бібліогр. покажч. 1907–1965 / АН УРСР. ЦНБ; уклад. К. І. Скокан; відп. ред. С. А. Крижанівський. – К. : Наук. думка, 1970. – 520 с.; Матеріали до бібліографії наукових праць М. Т. Рильського / уклад. : К. І. Скокан, В. В. Шпілевич, О. І. Майстренко // Нар. творчість та етнографія. – 1965. – № 4. – С. 95–101; № 5. – С. 91–93.

⁶¹ Кость Григорович Гуслистий / АН УРСР; уклад. К. І. Скокан. – К. : Наук. думка, 1972. – 55 с. – (Біобібліогр. вчених УРСР).

⁶² А. Ю. Кримський : Бібліогр. покажч. (1889–1971) / АН УРСР. ЦНБ; уклад. : Н. М. Деркач, Н. М. Ісаєва, Г. М. Мартиненко, К. І. Скокан; відп. ред. О. С. Засенко. – К. : Наук. думка, 1972.

⁶³ *Костюк С. П., Медведик П. К.* Денис Січинський : Матеріали до біобібліогр. діячів укр. культури / Наук. ред. канд. мистецтвознавства С. С. Павлишин. – Львів : Каменяр, 1966.

⁶⁴ *Бонішко І. Т., Іванова Н. П.* Українська література з мистецтва, 1964–1965 рр. : Методично-бібліогр. матеріали на допомогу б-кам у пропаганді мистецтвознавчої літ. / ред. Є. М. Лазеба. – Львів, 1967. – 40 с. – У надзаг. : М-во культури УРСР. Львів. держ. наук. б-ка. – 550 пр. Ротапринт ЛДНБ.

⁶⁵ *Леся Українка* : Бібліогр. покажчик. 1884–1970 / АН УРСР. ЦНБ. Львів. наук. б-ка; уклад. : М. В. Булавинська, М. О. Мороз; відп. ред. М. Л. Деркач; бібліогр. ред. : Л. В. Беляєва, К. І. Скокан. – К. : Наук. думка, 1972. – 391 с.

⁶⁶ *Дубровіна Л. А., Онищенко О. С.* Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991. – К., 2008. – С. 119.

УДК 025.3(477)''19''

Лариса Гарбар,

в. о. наук. співроб. Інституту рукопису НБУВ

ВНЕСОК ВЧЕНИХ ВСЕНАРОДНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ У РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ КАТАЛОГІЗАЦІЇ У 20-х – 30-х РОКАХ ХХ ст.

У статті розкривається персональний внесок у розробку теоретичних та практичних питань каталогізації співробітників ВБУ (нині – Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського): Ю. О. Меженка, С. П. Постернака, В. О. Козловського, О. І. Полуляха, О. Г. Кіселя, О. З. Бродовської-Краковецької, Н. В. Кравченко-Максименкової, Т. М. Марковської-Масленкової, М. Ф. Оксіюка, Г. І. Поповича. Вперше подаються біографії маловідомих бібліотекознавців.

Ключові слова: діячі бібліотечної справи, теоретичні та практичні питання каталогізації, В. О. Козловський, О. І. Полулях, О. Г. Кісіль, О. З. Бродовська-Краковецька, Н. В. Кравченко-Максименкова, Т. М. Марковська-Масленкова, М. Ф. Оксіюк, Г. І. Попович.

Вивчення історії бібліотечної справи в Україні у 20–30-ті роки ХХ ст., коли українське бібліотекознавство зазнало національного розвитку, викликає особливий інтерес. Питання розвитку бібліотекознавства в галузі каталогізації та систематизації фондів, зокрема, в створеній у 1918 р. фондів Національної бібліотеки України (з 1919 по 1933 рр. – Всенародної бібліотеки України), не було об'єктом спеціального аналізу, хоча питання розвитку вітчизняного бібліотекознавства у ці роки й розглядалося у працях таких дослідників як Л. А. Дубровіної та О. С. Онищенко¹, В. В. Матусевич², О. П. Степченко³, а також в окремих дослідженнях життя та діяльності відомих вчених, які працювали в Бібліотеці, де згадувався їх внесок у каталогізацію, зокрема у Л. А. Гнатенко, Т. І. Ківшар, Г. І. Ковальчук, Н. В. Стрішенець, Т. І. Шовкопляс (В. О. Кордт), С. М. Косяк, У. Яворська та багато ін.

Загальні напрями розвитку українського бібліотекознавства розглядалися у працях Л. П. Одинокі⁴. Вона вказувала, що у цей період були обґрунтовані принципи укладання каталогів в залежності від типу і розміру бібліотеки, складу та інтересів читачів, підготовлено таблиці класифікації з урахуванням місцевих особливостей.

Значну увагу співробітники Бібліотеки приділяли розв'язанню теоретичних і практичних проблем класифікації та каталогізації (В. О. Козлов-